

LITERATUUR:

- Agatho, Broeder (1952): Roodborsttapuit, De Wandelaar in Weer en Wind, juli 1952, p. 168.
- Albarda, J. H. (1897): Aves Neerlandicae, p. 41.
- Eijkman, C., e.a. (1941): De Nederlandsche Vogels. Deel I, p. 259.
- Haverschmidt, F. (1942): Faunistisch Overzicht van de Nederlandsche Broedvogels, p.p. 91—92.
- Koller, H. (1888): Naamlijst van in Nederland in den vrijen natuurstaat waargenomen vogels. Bijdragen tot de Dierkunde, Feestnummer 50-jarig bestaan van Artis, p. 22.
- Lodewijkse-Volker, A. (1952): Van allerlei rond Hoogerheide, De Wandelaar in Weer en Wind, mei 1952, p. 107.
- Snouckaert van Schauburg, R. C. (1908): Avifauna Neerlandica, p.p. 49—50.

S. BRAAKSMA,

(Stafafdeling Natuurbescherming van het Staatsbosbeheer).

Korte mededelingen

ZES VALE GIEREN (Gyps fulvus fulvus (Hablizl)) IN NEDERLAND.

De Vale Gier, waarvan de dichtstbijgelegen broedplaatsen zich in de Pyreneeën en op de Balkan bevinden, wordt somtijds ver buiten zijn broedgebied waargenomen, tot in Ierland, Denemarken en Finland (Eijkman, p. 491—493). Ook uit Nederland waren tot voor kort vier waarnemingen bekend, maar dit waren steeds enkelingen. Een vlucht van zes Vale Gieren werd op 4 oktober 1944 waargenomen boven Wijbos en de Rooise Dijk tussen Schijndel en St. Oedenrode, waar ze in grote kringen rondvlogen en door de heren Cor v. d. Oetelaar en Caspar Wouters werden herkend. De „corridor” naar Nijmegen-Arnhem liep door St. Oedenrode, terwijl Schijndel zich in Duitse handen bevond; in het daartussen gelegen niemandsland lag dood vee in de weiden, waarop de vogels, die wel met de legers meegekomen moeten zijn, aasden. Kort daarop zijn drie vogels door Engelsen afgeschoten en naar de preparateur C. Wouters te Schijndel gebracht. Twee van deze vogels bevinden zich thans in de coll. Wouters in hotel De Sterreberg te Beek bij Nijmegen, het derde exemplaar is aangekocht door het Natuurhistorisch Museum op „Beekvliet” te St. Michielsgestel.

Drs. W. H. Th. Knippenberg.

LITERATUUR:

- Eijkman, C., e.a. (1941): De Nederlandse Vogels. Wageningen.
- Knippenberg, W. H. Th. (1955): De Noordbrabantse Vogelwereld. De Zwerver 15, p. 94—100.
- O(etelaar), C. v. d. (1946): Schijndel in de frontlijn, p. 11. Fa. v. d. Wiel, Schijndel.

SUMMARY:

Six specimens of Gyps fulvus in the Netherlands during the last winter of the second world-war.

On Oktober 4th, 1944 six specimens of the Griffon Vulture were seen between Schijndel and St. Oedenrode, Province of Northern Brabant. The "corridor" to Nijmegen and Arnhem ran through St. Oedenrode, whereas Schijndel was in the hands of the Germans. In the no man's land between these places the Vultures fed upon killed cattle lying in the meadows. Shortly after three of the birds were shot by the English. Two of them now are in a private collection, whereas the third was bought by a Natural History Museum in St. Michielsgestel, Northern Brabant.

WAARNEMING VAN EEN POELRUITER, *Tringa stagnatilis* (Bechst.), BIJ AMSTERDAM.

In de namiddag van 19 september 1961 ontdekte ik op een opspuitterrein bij Sloterdijk tussen een troep van ongeveer 30 Zwarte Ruiters (*Tringa erythropus*), een vogel, evenals de Zwarte Ruiters tot de borst in het water staand, die opviel door geringere grootte, de enigszins opgewipte snavel en het blonde groenpootachtige voorkomen. Bij nadering vloog echter de gehele troep Zwarte Ruiters op, waarbij de vogel zich aansloot. Toch was ik in staat de dunne en lange, enigszins aan de punt opgewipte snavel, de witte wig van rug, stuit en staart en de ver buiten de staart uitstekende lange poten goed te zien. Ook het grootteverschil met de Zwarte Ruiters viel daarbij sterk op. Volgens mij was het een Poelruiter. Het gelukte mij jammer genoeg niet de vogel op de hier zo uitgestrekte opspuitterreinen nogmaals te zien te krijgen en ook de volgende dag liet hij zich niet meer zien. (*)

J. E. Sluifers.

SUMMARY:

New record of Tringa stagnatilis in the Netherlands.

On September 19th, 1961 a specimen of the Marsh Sandpiper was seen near Amsterdam. It was in company with a flock of about 30 Spotted Redshanks. Before 1960 only six cases (one find and five sight-records) and one non-confirmed observation — that means a trustworthy one man's sight-record (see *Ardea* 50: 7) — were known for the Netherlands.

WAARNEMING VAN EEN BREEDBEKSTRANDLOPER, *Limicola falcinellus* (Pont.), OP GOEREE.

Op 17 augustus 1961, 's middags ongeveer 15 uur, nam ik op het nieuwe natuurmonument De Kwade Hoek op het eiland Goeree een Breedbekstrandloper waar. De vogel bevond zich alleen tussen een lichte begroeiing van Zeekraal (*Salicornia europaea*), Zeeweegbree (*Plantago maritima*) en Lamsoor (*Limonium vulgare*). Het eerste, wat mij opviel, was een donkere vogel met lichte strepen over de rug, lichte veerzomen op de vleugels, korte poten en een duidelijk gebogen snavel. Zeer opvallend was de typische snip-houding. Vergelijking met de Bonte Strandloper (*Calidris alpina*) was mogelijk, doordat deze iets verderop in een groepje van ongeveer 10 exx.

in een kreek voedsel zochten. Het gelukte me de vogel tot op ongeveer 15 m te naderen. De dubbele wenkbrauwstreep was niet duidelijk zichtbaar, waarschijnlijk ten gevolge van rui. Het wit was grotendeels versmolten. Bij een poging de vogel te fotograferen, vloog deze op en streek ongeveer 50 m verder weer in de begroeiing. Tijdens dit opvliegen hoorde ik een geluid dat klonk als „tritt”, veel gelijkend op dat van de Grauwe Franjepoot (*Phalaropus lobatus*). Verder viel mij een lichte vleugelstreep op. In de literatuur vond ik echter deze vleugelstreep nergens vermeld. Alleen H. J. Slijper (1951) in *Limosa* 24, p. 70, vermeldt een overeenkomstige vleugelstreep. Mogelijk ontstaat deze tijdens de rui in de nazomer. Later op de middag nam ik de vogel nogmaals waar, nu in het gezelschap van een zestal Kleine Strandlopers (*Calidris minuta*). (*)

J. E. Sluiters.

SUMMARY:

New record of Limicola falcinellus in the Netherlands.

On August 17th, 1961 a specimen of the Broad-billed Sandpiper was seen in the island of Goeree, Province of Southern Holland. Before 1961 only one sight-record and nine non-confirmed observations for this century and two finds for the previous century were known.

BALKAN GELE KWIKSTAART (Motacilla flava feldegg).

In aansluiting aan de waarneming van deze soort op 13 mei 1960 door Kist en Waldeck bij het gemaal Lovink, O. Flevoland (*Limosa* 34, p. 3) delen wij het volgende mede.

Op aanwijzing van beide bovengenoemde leden waren wij op 15 mei 1960 bij het gemaal Lovink, waar wij een groot aantal Gele Kwikstaarten aantroffen, waaronder vele Noordse Gele Kwikstaarten. Daartussen bevond zich een exemplaar met een schedelkap die geheel diepzwart was; het zwart liep tot ver voorbij de nek door tot het grijs van de rug; dit zwart liep ook tot ver beneden het oog door. Deze kap vormde een enorm contrast met de briljant kanariegele kin, keel en onderzijde, doordat het zwart zonder onderbreking in het geel overging.

De vogel sprong tussen de talrijke Gele Kwikstaarten onmiddellijk in het oog. Wij zijn er dan ook vast van overtuigd een uitgekleurd ♂ van bovengenoemde ondersoort te hebben waargenomen.

J. H. Klatte, A. M. v. d. Oord, J. Swaab, M. J. Tekke.

SUMMARY:

Motacilla flava feldegg in the Netherlands.

On May 15th, 1960 a male of this subspecies of *Motacilla flava* was seen in the same spot in the newly reclaimed Polder Eastern Flevoland where two days before this subspecies had been recorded for the first time in the Netherlands. It was in company with a big flock of *Motacilla flava* among which many specimens of the subspecies *thunbergi*.

EEN VANGST VAN EEN SPERWERGRASMUS (Sylvia nisoria) TE OOSTVOORNE.

Op 19 september 1961 werd te Oostvoorne in de naaste omgeving van het Biologisch station „Weeversduin” een Sperwergrasmus ♀ 1e jaars gevangen. In verband met de zeldzaamheid van deze waarneming werd het exemplaar opgezonden naar Prof. Dr. K. H. Voous van het Zoölogisch Museum te Amsterdam. Deze bevestigde de determinatie. De vogel werd onderzocht door Drs. J. Wattel, die de volgende maten opgeeft: vleugel: 85 mm, tarsus 23½ mm en staart 67½ mm. Hij werd in het middaguur gevangen in een meidoornheg in de binnenduinrand van Voorne, welke in het geheel rijk is aan meidoorns en ander struikgewas. Bij de determinatie waaraan behalve de vangers — B. J. Frielink en ondergetekenden — ook Dr. M. F. Mörzer Bruijns een werkzaam aandeel had, viel het vrijwel volkomen ontbreken van de kenmerkende bandering op middenborst en buik op. De vogel leek dan ook veel op een grote grijze Tuinfluiter met veel forsere poten en snavel. De basis van de ondersnavel was bovendien hoornkleurig en niet donkerbruin.

Een kenmerk dat heel goed te gebruiken is bij de determinatie van Sperwergrasmussen, nl. de „geschubde” onderstaartdekveren, welke gelijken op die van een Heggemus (*Prunella modularis*), was bij de vogel te Oostvoorne goed te zien.

Ongeveer een jaar tevoren, nl. op 4 augustus 1960 ving de laatste schrijver in Apeldoorn ook een Sperwergrasmus. Dat was een overjarig ♂, dat nog geheel in zomerkleed was. Op 6 augustus werd hetzelfde exemplaar op dezelfde plaats nogmaals gevangen. Het eigenlijke broedgebied van *S. nisoria* is Oost-Europa. De westgrens van het areaal is Zuid-Zweden, Denemarken, Oost-Duitsland, Oostenrijk en Noord-Italië. Het overwinteringsgebied ligt voornamelijk in Uganda en Kenya. Ofschoon de trekrichting van deze soort Z.O. is gericht, zal wellicht in de toekomst blijken dat deze soort hier te lande niet zó zeldzaam is als het thans uit het geringe aantal bekende waarnemingen lijkt te zijn. Van Groot-Brittannië zijn tenminste vrij veel waarnemingen bekend.

G. Hanekamp en Chr. v. Orden (R.I.V.O.N.)

SUMMARY:

Two catches of Sylvia nisoria in the Netherlands.

On September 19th, 1961 a specimen of the Barred Warbler was caught at Oostvoorne, Province of Southern Holland. Before 1960 only five finds were known, two of them from the previous century. On August 4th, 1960 a specimen was caught and released with a ring in Apeldoorn, Province of Gelderland.

DAGTREK BIJ GRASMUSSEN (Sylvia communis).

Op 23 april 1961 werden te Hoophuizen tussen 8.30 en 10.00 uur zeker 30 Grasmussen gezien, die in groepjes, waarvan het aantal varieerde van 2 tot 5 exemplaren, uit de meidoornstruiken opstegen om al cirkelend à la

postduif en snel stijgende tot een hoogte van 40 à 50 m in N.O. richting te verdwijnen. Dagtrek is bij specifieke nachttrekkers niet zeldzaam, terwijl ook nachttrek van dagtrekkers wel eens wordt waargenomen, maar meestal dwingen dan de omstandigheden er toe. In dit geval lijkt een buitengewoon grote trekdrift de enige verklaring te zijn. Chr. van Orden.

SUMMARY:

Day-migration with Sylvia communis.

On April 23d, 1961 at least 30 Whitethroats were seen between 8.30 and 10.00 a.m., which rose from the shrubs, while circling like homing-pigeons, to a height of about 40—50 metres and disappeared in N.E.-direction.

EEN VERMOEDELIJKE WAARNEMING VAN PHYLLOSCOPUS COLLYBITA FULVESCENS (Severtzov).

Op 23 november 1961 namen ondergetekenden bij Den Burg op Texel een Tjiftjaf waar, die zij op grond van de volgende kenmerken als *Phylloscopus collybita fulvescens* determineerden: rug en stuit grijsbruin, buik en onderstaartdekveren wit; de poten waren zwart. De vogel was opvallend tam en kon meermalen tot op een meter worden benaderd en bekeken. Hij liet gedurig een krachtig „wiet wiet” horen. Van deze in Oost-Rusland thuis behorende vorm of van de zeer veel daarop gelijkende Siberische Tjiftjaf (*P. c. tristis*), wrd ook door Kist een waarneming uit Nederland vermeld en wel op 10 oktober 1954 op De Beer (*Limosa* 28, 1954, pp. 3—6). Er zijn talrijke gevallen van *P. c. tristis* uit Engeland en Schotland bekend, voornamelijk uit het najaar op Fair Isle. B. P. J. Beijk, Chr. van Orden.

SUMMARY:

A probable sight-record of Phylloscopus collybita fulvescens in the Netherlands.

On November 23d, 1961 a specimen of the Chiffchaff was seen in the Frisian Island of Texel, which according to the observers belonged to the subspecies *fulvescens*.

„HOMING” BIJ HUISMUSSEN (Passer domesticus).

Van 26 overjarige Huismussen, in Apeldoorn gevangen en te Hoophuizen losgelaten, keerden tenminste 4 exemplaren naar Apeldoorn terug. Afstand: 27 km. Van een veel grotere groep 1e jaars vogels is er tot dusver geen één teruggekomen. Chr. van Orden.

SUMMARY:

Homing with Passer domesticus.

From 26 more than one year old House Sparrows, released at a distance of 27 kilometres from the spot where they had been caught, at least 4 specimens found their way back home. From a much bigger group first-year birds none returned.

EEN ONWAARSCHIJNLIJKE TERUGMELDING VAN DE KLEINE KAREKIET (Acrocephalus scirpaceus).

In het ringverslag van het Vogeltrekstation nummer 44 (1957-1959) komt een terugmelding voor van de Kleine Karekiet die volkomen afwijkt van hetgeen er over de trek van deze soort tot dusver bekend is.

Het betreft hier het nummer H 51197, geringd als 1e jaars 5-8-1955 Zwarte Meer, teruggemeld 18-5-1957 Kuwait 29.25 N; 48.00 E.

De Kleine Karekiet trekt in de nazomer en herfst zuidwest om via westelijk Noord-Afrika de overwinteringsgebieden in tropisch Afrika te bereiken. In het voorjaar trekt deze soort, althans de West-Europese populatie, weer via westelijk Noord-Afrika naar de broedgebieden terug. Aangezien bovengenoemde terugmelding slechts in het „raam” past van zuidoost trekkende zomergasten — waarvan de Bosrietzanger (*Acrocephalus palustris*) een van de fraaiste voorbeelden is — lijkt een verwisseling met de Bosrietzanger in het bovengenoemde geval voor de hand te liggen.

De Bosrietzanger bereikt de overwinteringsgebieden, die in oostelijk Afrika liggen ten zuiden van Kenya, via Klein-Azië, hetgeen goed geïllustreerd wordt met 2 Belgische terugmeldingen, waarvan de één uit Cyprus en de ander uit Turkije komt. Ook de terugtrek vindt plaats langs de oostelijke route, waarbij de Arabische woestijn overgestoken moet worden.

Het is de stellige overtuiging van schrijver dezes dat het beslist onverantwoord is om Kleine Karekieten en Bosrietzangers in het veld te determineren als beide soorten op trek zijn. Biotoopkeuze kan dan geen houvast meer geven. Ook in de hand is het determineren van deze twee soorten zeer moeilijk, temeer daar de vleugelformules van jaar op jaar bij dezelfde vogel(!) kunnen verschillen en doordat de formules van beide soorten elkaar aanzienlijk overlappen.

Samenvattend zou schrijver dezes willen concluderen dat bovengenoemde terugmelding zeer waarschijnlijk betrekking heeft op de Bosrietzanger en niet op de Kleine Karekiet. (Ook de ringer, J. A. F. Koridon, acht een vergissing in de determinatie niet uitgesloten. Red.).

Chr. van Orden.

Naschrift.

Afwijkende terugmeldingen komen bij het ringonderzoek geregeld voor. Natuurlijk kunnen zij te wijten zijn aan een foutieve determinatie, maar eveneens aan verwisseling van ringnummers bij het inboeken op de ringlijst. Op de betreffende ringlijst kwamen uitsluitend Kleine Karekieten en Rietzangers voor. De terugmelding kan dus ook betrekking hebben op een Rietzanger. Een foutieve aflezing van het ringnummer door de vinder komt niet in aanmerking omdat de ring werd opgestuurd.

Dergelijke vondsten worden op de ringcentrale extra goed bekeken, maar vaak is toch niet uit te maken of er de genoemde fouten zijn gemaakt, of dat het inderdaad een „verdwaalde” vogel is. Zo ook hier, waarbij nog komt dat

Kleine Karekieten (en wie zegt welke populaties?) ook trekkend worden aangetroffen in het Nabije Oosten (Vauric, *The Birds of the Palearctic Fauna*).

Overigens rekenen wij een bespreking van dergelijke gevallen tot de taak van een bewerker van de betreffende soorten.

A. C. Perdeck, J. Taapken.

Huishoudelijke vergadering op 28 januari 1961 in het Zoölogisch Laboratorium te Utrecht

Aanwezig van het Bestuur der heren: Dr. W. H. Bierman, M. J. Tekke, J. G. van Marle, Prof. Dr. K. H. Voous, Dr. G. C. A. Junge, Mr. J. Kist en Dr. K. Waldeck. Voorts: 74 leden en 9 introducés.

Bericht van verhindering is binnengekomen van de heren Prof. Dr. H. Klomp en Dr. C. G. B. ten Kate.

De voorzitter deelt mede dat de Oecologische Kring op zaterdag 4 maart a.s. in Leiden vergadert en dat de voorjaarsexcursie op 9 april a.s. in Delden zal worden gehouden.

De voorzitter geeft het woord aan de secretaris voor het voorlezen van de notulen van de vorige vergadering; deze worden zonder wijziging goedgekeurd.

Vervolgens leest de secretaris het jaarverslag 1960 voor; de heer Zweeres verzoekt hem de sprekers nog even na te gaan i.v.m. vervallen agendapunten. Behoudens deze opmerking wordt het verslag goedgekeurd.

De secretaris leest de namen voor van de volgende personen die lid zijn geworden van de vereniging: C. F. van Beusekom, J. A. van Blokland, Mevr. C. Bominaar-Holzenspies, Mej. E. van den Broek, A. M. Brouwer, P. A. J. Derksen, James Fisher, Mej. L. Groen, G. C. de Jong, W. N. Kroone, N. J. C. Lette van Oostvoorne, P. J. H. Maeghs, G. J. Oreel, M. C. Romijn, R. J. Sanders, Mr. C. J. Schattenkerk, C. J. Streefkerk, J. J. de Vries, W. J. Wolff en P. Zwitser.

Aan de orde is de verkiezing van een bestuurslid in de plaats van Prof. Dr. K. H. Voous. Het bestuur heeft Prof. Dr. H. Klomp kandidaat gesteld. Aangezien geen andere kandidaten zijn voorgedragen wordt tot stemming overgegaan. De voorzitter verzoekt de heren J. J. H. van Geuns en W. Stritter het stembureau te vormen. De heer Van Geuns maakt de uitslag bekend: 71 stemmen voor en 3 blanco, zodat de heer Klomp tot bestuurslid is gekozen.

De secretaris, M. J. Tekke.

Vergadering van de Afdeling Club van Nederlandse Vogelkundigen op 26 februari 1961 in Artis, Amsterdam

Aanwezig van het Bestuur de heren Hens (voorzitter en erelid), Van Marle, Kist (secretaris), Tekke en Waldeck, het erelid Ten Kate alsmede 27 leden.

Opening. Om onstreeks 13.30 uur opent de voorzitter de vergadering en heet hij de aanwezigen welkom.

Goedkeuring notulen. De secretaris leest de notulen voor van de op 13 november 1960 in Artis te Amsterdam gehouden vergadering. Deze notulen worden zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd en door de voorzitter gearresteerd.